

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Apologia Pro Conscientiis infirmis, Sev Responsio Benigna Pro securitate dictaminis practici super certa probabilitate fundati

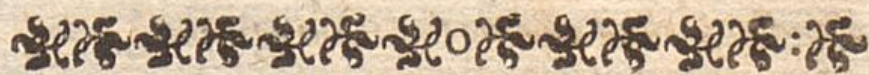
**Fibus, Bartholomaeus
Schweitzer, Johannes**

Coloniae, 1682

§. Secundus. Respondetur ad argumenta ex D. Augustino adducta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39304

busdam Martyribus lege directâ & per se tali vitium fuerit occidere se ipsos; permiffum tamen & licitum fuit lege reflexâ & per accidens tali, ubi inculpabiliter lex primaria & directâ ignorabatur. Et sic explicari potest *Honoratus Faber*, dum negat etiam peccati materialis periculum incurri per ufum doctrinæ probabilifticæ. Si aliter minus tutæ opinionis ratio exponitur, in periculo fcilicet peccati formalis, evertitur ftatus controverfiæ. Nunc ad rem.

§. SECUNDUS.

Respondetur ad argumenta ex D. Augustino adducta.

I. Uc oculos animosque optime Lector. Centrum tangitur, ad quod lineæ omnes concurrunt, quas ad mentem D. Augustini (si superis placet) subtiliter descriptas exhibent libelli super infami *Radice*. Hic Rhodus, hic saltus: in quo mihi negotium volo cum sola Paternitate Vestra, & causam habere sejunctam à suffragiis quorundam potenter patrocinantium libello Paternitatis Vestræ, de quibus relinquo formandum cordato Lectori iudicium.

2. Paternitas Vestra pag. 59. dissert. 1. super *Radice* nos oppugnat hoc tali argumento, quod
repetit

repetit in triplici Dissertatione (contractiore formâ utar) *Si juxta illud, quod videtur probabile, agens non peccet, ergo licebunt omnia scelera: atqui juxta id, quod videtur probabile, agens non peccat: ergo.* Major propositio est D. Augustini lib. 3. contra Academicos c. 17. cujus, ut sæpè monet Paternitas Vestra, debet manere inconcussa autoritas. Minor autem, teste eâdem Paternitate Vestra, est ipsorummet Probabilistarum tam recentiorum quàm antiquorum, quorum juxta D. Augustinû illud axioma fuit: *cùm agit quisq., quod videtur ei probabile, nec peccat, nec errat.* Consequentia tenet: res confecta est: plaudite. Itane Eximie Magister? Quæro, si vis hæc probandi contra nos tenet, cur citiùs non tonuerit Vaticanum? Dudum oportebat è medio sublatam probabilisticam hanc morum pestem: ejusdemque Doctores veluti scelerum patronos, fautores, incentores, molari appenso demersos in profundum maris. Et iste quidem ex autoritate Augustini videtur esse Goliathus Paternitatis Vestrae, qui exiit hodie ad exprobrandum agminibus Israël. Peto, ut liceat mihi jacere lapillum definitionis bonæ, quâ definivimus opinionem probabilem, & experiri, utrùm Goliathus iste pedibus insistat? pro pleniori rei evidentia, consulendum duco ipsum D. Augustinum, qui *cap. cit & sequentibus, & specialiter lib. 1. retractationum cap. 1.* exponit Academicos docuisse, quòd nobis omnia in hoc mundo essent incerta. Unde cùm
turpe

turpe ducerent Viro sapienti, in iudicando labi & errare: eodem Augustino teste, dictitabant assensum rebus incertis præbendum non esse; sed omnia solummodò ut probabilia seu ut verisimilia habenda: huic enim iudicio nullum posse errorem subesse. *Per quod*, inquit S. Doctor, *invitabatur vir sapiens ad operandum sine assensu: sine assensu autem dico* (sunt verba Augustini l. 2. contra Academicos c. II.) *ut quod agimus non opinemur* (nos scilicet agere; aut certè id agere, quod turpe est) *aut non id certò arbitremur*, (opinionem enim & arbitrationem posset subesse falsum) *agamus tamen. Quæ si ita sunt, juvenis adulterando licitum aget, cum non erret nec peccet, qui agit quod probabile illi videtur, modo non opinetur* (se hoc operari quod operatur, aut id quod operatur etiam adulterando, esse turpe) *neq; scire se hoc arbitretur. Et sic omnia scelera poterunt apud sapientissimos iudices defendi. O verè detestabilem insaniam Doctrinæ Academicæ! & veram radicem omnium scelerum ac damnabilium propositionum!* in cuius principiis omninò sequitur, quòd probat S. Doctor; utrum sequatur in nostris principiis, non video. Ad probabile enim opinionem nos requirimus, ut *motivo nitatur simpliciter gravi*, quòd scilicet virum doctum ac timoratum post diligens rei examen, possit ad assensum pertrahere. An fortè etiam docemus nos, *adulterium, incestum, parricidium*, & similia esse ex eorum genere, quæ per motiva probabilia possint pro licitis haberi? me audiat.

audisse memini temper à probabilisticis Doctõribus Christianis, quòd ne levissima quidem criminatio aut contumelia possit licere: qualis tamen levissima criminatio non est hæc Paternitatis Vestræ in Catholicos Probabilistas eorumque doctrinam. Puto si delirantibus Academicis non constabat certò de talium inhonestate; at nobis tamè constare. Credimus enim corde, & ore confitemur cum Apostolo 1. Cor. 6. *quia neq; fornicarii, neq; idolis servientes, neq; adulteri, neque molles, neque masculorum concubitores, neque fures, neque avari, neque ebriosi, neque maledici, neque rapaces regnum Dei possidebunt.* Fateor, vix credidi oculis meis, cùm vidi nos oppugnari hoc tali argumento. Fucus tam palpabilis non decebat in sanctissimi Doctõris inconcussam doctrinam.

3. Advertit autem Paternitas Vestra Probabilistas istos veteres Ethnicos in duas abiisse sectas: aliqui enim admiserunt inter rationes probabiles seu verisimiles *inequalitatem, defectum, excessum,* uti senserunt *Academici.* Altera fuit secta *Scepticorum,* qui inter rationes probabiles non distinguebant; sed volebant eas esse *æquales & adia-phoras.* Contra illos ergo, qui sustinebant non peccari neque errari, cùm quisque operaretur juxta id, quod ei videretur probabile, cùm dicerent omnia esse probabilia, procedit argumentatio Augustini. Talia autem principia, non dico, nullus Christianorum, sed nec hæreticorum, Schismaticorum, Turcarum tenet. Unde advertat

Lector,

Lector, quo jure Paternitas Vestra salvâ charitate & justitiâ, quam mihi inculcat, quosdam è nobis laxiores faciat istis antiquis ethnicis, qui sustinebant non esse operandum juxta minùs probabile; uti ex iis aliqui docuerunt.

4. Scio, quòd Lector suspensus hæreat, & quid à Paternitate Vestra ad hæc opponatur, avidè requirat. Nihil celabo. Cùm in dictatis ad calammum objecissem hæc formalia: *Quis unquam è Probabilistis Catholicis, tam fuit insciti calami, ut adulteria, &c. velut probabiliter licita defenderit?* Subjicit Paternitas Vestra hæc sequentia pag. 76. dissert. 3. *quàm sciti & quàm casti calami in ista materia aliqui fuerint, constat ex propositionibus proscriptis, imprimis ab Alexandro VII. v. g. ista: Mollities, Sodomia, & bestialitas sunt peccata ejusdem speciei infimæ: adeòque sufficit dicere in confessione, se procreasse pollutionem &c.* Deinde & ab Innocentio XI. Inter quas hæc citatur: *tàm clarum videtur fornicationem secundùm se, &c.* Non moveor his responsis, Eximie Magister; peto iterùm ad quæstionem responderi: *Quis è Catholicis Probabilistis tam insciti fuit calami, qui putârit licere mollitiem, sodomiam, bestialitatem &c.?* hæremus. O miser Augustine, quàm obtorto collo traheris, quò rapit exactor? te citat catholicus, te citat hæreticus, te citat Jansenista, an omnibus faves? patrocinaris omnibus? absit. Si quis Eximie Pater, per temeritatem eò prolapsus est, ut docuerit *mollitiem, sodomiam, bestialitatem esse*

F peccata

peccata ejuſdem ſpeciei inſima, non tamen docuit licere. Maneamus in propoſito. Non multum ab-
 umilis tenoris erunt ſecutura argumenta.

5. *Huc quadrat* (ita pergit Paternitas Veſtra) *exemplum mercatoris, cujus meminit magnus ille o-*
pinator Cicero de officiis lib. 2. ſic diſcurrens: inci-
dunt ſepè cauſæ, cum repugnare utilitas honeſtati
videtur, ut animadvertendum ſit, repugnetne pla-
nè, an poſſit cum honeſtate conjungi? exempli cau-
ſâ, ſi vir Alexandriâ Rhodum frumenta advexe-
rit in Rhodiorum inopiâ & ſciat plures mercatores
Alexandriâ ſolviſſe, navesque in curſu frumento
onuſtas petentes Rhodum viderit: quæritur; u-
trùm liceat illi Rhodios celare de adventu reliqua-
rum navium, & ſuum frumentum divendere
Rhodiis pretio currente juxta caritatem annonæ
maximo? ſubjungit Cicero duorum Philoſophorum
oppoſitas ſententias, videlicet Diogenis Babylonii &
Antipatri: quorum prior favet mercatori, hic
verò debere aſſerit mercatorem id Rhodiis reve-
lare, vel de pretio currente remittere. Subſcribit
Cicero poſteriori ſententiæ & procedit in his
formalibus: Hoc autem celandi genus quale ſit &
cujus hominis, quis non videt? certè non aperti, non
juſti, non viri boni (ſubjungit Paternitas Veſtra)
ſi in caſu ſimili mercator Chriſtianus conſuleret
quoſdam ex modernis caſiſtis, mitius & commodius
accepturum reſponſum. Rectiſſimè hoc: quis enim
vereat ſubſcribere angelico Doctore, cujus au-
thoritatem toties inclamat Paternitas Veſtra, ut
 unicum.

unicum dicat fufficere contra adverfarios mille? locum resolutionis ostendit Sandæus. Placeat summam inspicere 2.2.9. 77. a. 3. ad 4. formalia hic addo in gratiam Lectoris, cujus interest nosse, quantâ felicitate aliqui confidant se mentem talium Doctorem penetrare. Ita habet: *Dicendum quod vitium rei (venalis) facit rem in presenti esse minoris valoris, quàm videatur. Sed in casu premissis, in futurum res expectatur esse minoris valoris, per superventum negotiatorum (Alexandrinorum) qui ab ementibus (Rhodiis) ignoratur. Unde venditor, qui vendit rem secundum pretium, quod invenit, non videtur contra justitiam facere (quod negat Cicero sustinens non esse viri justis & viri boni, sic vendere) si quod futurum est (circa adventum aliarum navium) non exponat. Si tamen exponeret, vel de pretio subtraheret, abundantioris esset virtutis (quod est extra controversiam) quamvis ad hoc (iterum repetit) non videatur teneri. Ecce ut quadrabat instar circuli quod adducebatur mercatoris exemplum; quid ad hoc Paternitas Vestra?*

6. Respondet pag. 79. in hæc formalia: *exemplum de Mercatore non magis putat opponens quidam, quadrare ad intentum meum, quam quintam rotam in curru, additque, plus laudari Ethnicum Oratorem, quàm D. Thomam. Atqui (ita pergit Paternitas Vestra) exemplum mercatoris adducit etiam Petrus Arragonius Ordinis Augustiniani, & negat id unquam licere mercatori venden-*

ii. quid videtur Lectori! Petrus Arragonius negat hoc licere: ergò, quid inferitur? Sed quid si etiam *Arragonius* cum D. Thoma consentiat? ita habet ad eundem numerum D. Thomæ: *Etiam si iste venditor interrogatus, an futura esset magna copia illarum mercium? diceret se nescire, & etiam si diceret, non esse futurum, non peccaret contra justitiam.* Idem resolvit *Salonius* vester to. 2. q. 77. a. 3. nisi tamen, inquit, exprimeret emptor, se propterea emere tali pretio, quia credit venditorem verum dicere. Si autem in casu D. Thomæ mercator talis nihil agit contra jus justitiæ, quid igitur vetat, quo minus jus suum actu prosequatur? an charitas? atqui hæc non obligat ad perfectionem abundantioris virtutis, cum hæc sit consilii & non præcepti. At neque alia virtus ulla obligare potest, sed solùm fortè hortari & extimulare ad perfectionem abundantioris justitiæ. Nihil sanè minus intenderat *Eximius Antagonista*, quàm modernis *Casuistis* adjungere *Angelicum Doctorem*. Evenit hìc quodin proverbio dicitur:

Incidit in scyllam cupiens vitare charybdim.
 Neque in his, in quibus allegatum tam speciosè vidimus, amicum sibi fecit *Augustinum*, inimicum verò etiam *Thomam* reperit.

* † *